

Sygn. akt VIII U 542/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy J. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 23 marca 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. T. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2015 roku.

Sygn. akt 542/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 marca 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. T. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja k. 19-19v a.e.).

Odwołanie od tej decyzji złożył wnioskodawca J. T., wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Podniósł, iż w warunkach szczególnych był zatrudniony w okresie od 17 maja 1976 r. do 30 czerwca 1980 r. w (...) S.A.” w B. oraz od 1 lipca 1980 r. do 30 października 1995 r. w (...) (...) w B. (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. domagał się jego oddalenia, podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 4-5 a.s.).

W toku postępowania, na rozprawie w dniu 3 lipca 2015 r. ubezpieczony zmodyfikował swoje odwołanie oświadczając, iż domaga się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresu od 1 lipca 1980 r. do 30 października 1995 r. w (...) (...) w B., jako operator koparki (k. 12-12v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

J. T. urodził się (...) W dniu 20 lutego 2015 r. złożył wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-3v a.e.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2015 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury wskazując, iż odwołujący się na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Po dokonaniu sprawdzenia okresów podlegania ubezpieczeniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy staż ubezpieczeniowy w łącznym wymiarze 25 lat, 8 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. W treści decyzji wskazano, iż Zakład nie uwzględnił, jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia:

- od 17 maja 1976 r. do 30 czerwca 1980 r. w (...) S.A” w B., gdyż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 18 czerwca 1996 r. wpisano, że odwołujący w/w okresie pracował na stanowisku „operatora sprzętu ciężkiego”, natomiast w świadectwie pracy z dnia 21 marca 2014 r. podano stanowisko „operator”. W w/w świadectwach zakład pracy wykazał stanowiska, które nie są zgodne z zarządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. (w świadectwie pracy w szczególnych warunkach podano datę zarządzenia 21 marca 1983 r.), w którym w wykazie A Dział X poz. 1 punkt 6 wskazane są prace „układacz rurociągów drenarskich”. Ponadto w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wpisano prace „w terenie zawilgoconym, uciążliwe dla zdrowia wykonywane w różnych warunkach atmosferycznych w hałasie ze względu na drgania mechaniczne”, które nie są zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A Dz. X poz. 1 wyszczególnione są „prace przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych”;

- od 1 lipca 1980 r. do 30 października 1995 r. w (...) (...) w B., gdyż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie powołano się na przepisy resortowe dotyczące stanowiska pracy „operator sprzętu ciężkiego”. Świadectwo pracy z dnia 31 października 1995 r. różni się od świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ w świadectwie pracy podano, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku „operator sprzętu średniego”. Ponadto w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie podano okresu, w jakim były wykonywane prace w szczególnych warunkach (decyzja k. 19-19v a.e.).

Poza sporem pozostaje, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 25 lat, 8 miesięcy i 6 dni, w dniu 22 listopada 2014 r. ukończył 60 lat życia i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd w toku niniejszego postępowania ustalił, że J. T. w okresie od 1 lipca 1980 r. do 30 października 1995 r. był zatrudniony w (...) (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora sprzętu ciężkiego (akta osobowe wnioskodawcy, a w szczególności świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 10 a.s.). Odwołujący posiada uprawnienia maszynisty ciężkich maszyn budowlanych i drogowych na koparki jednonaczyniowe klasy drugiej uzyskane 11 listopada 1989 r. Od 1976 r. posiadał uprawnienia trzeciej kategorii, a w 1989 r. podwyższył te uprawnienia do drugiej kategorii (uprawnienia okazane na rozprawie w dniu 6 listopada 2015 r., zeznania wnioskodawcy k. 31 a.s.).

Przedsiębiorstwo to zajmowało się budowaniem bloków mieszkalnych. Posiadało na wyposażeniu koparki, spycharki, żurawie: samochodowe i samojezdne oraz samochody ciężarowe i wiele innego sprzętu budowlanego. Wnioskodawca we wskazanym zakładzie pracy był zatrudniony na stanowisku operatora koparki i koparko – ładowarki. Skarżący pracując w terenie w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się wykonywaniem wykopów pod budynki, media – gaz, kanalizację, instalacje ciepłownicze i telekomunikacyjne. Dodatkowo ładował kruszywo z hałdy do silosów. Była to praca całoroczna, także zimą, gdzie piach był rozgrzewany i ładowany do agregatów tynkarskich. W okresie mniejszych mrozów były wykonywane również wykopy. Wnioskodawca pracował wówczas na żwirowni przy dostarczaniu kruszywa do betoniarni na budowach, jak również zajmował się podpychaniem piasku na hałdach. Ładował także węgiel z wagonów na samochody oraz wywoził śnieg z miasta. Skarżący pracował na ciężkich maszynach budowlanych, m.in. koparce (...), (...), (...) oraz koparce- ładowarce (...) lub O..

W trakcie zatrudnienia wnioskodawca w okresie od 11 czerwca 1990 r. do 10 sierpnia 1990 r. przebywał na budowie eksportowej, gdzie pracował przy budowie budynków mieszkalnych dla Zakładów (...) w B. (akta osobowe wnioskodawcy, a w szczególności umowa o pracę z dnia 30 maja 1990 r., rozliczenie końcowe czasu pracy i wynagrodzenia k. 21 a.s.). Wyjazd był organizowany przez macierzysty zakład pracy, podczas którego do obowiązków wnioskodawcy należały te same czynności, co w kraju. Pracował jako operator koparko – ładowarki (...), robiąc wykopy pod wodociąg oraz pracował przy betoniarni, gdzie zasypywał piasek i kruszywo do dużej betoniarki. Po powrocie do kraju wykonywał te same czynności, co przed wyjazdem. W spornym okresie zatrudnienia skarżący otrzymywał dodatki za pracę w warunkach szkodliwych oraz posiłki regeneracyjne. Był wyposażony w odzież ochronną w postaci ocieplanego kożucha i skórzanych butów filcowych (zeznania wnioskodawcy k. 12v, 31 a.s., zeznania świadka J. A. k. 30v a.s., zeznania świadka A. T. k. 30v-31 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zeznania świadków: J. A. i A. T., przesłuchanie ubezpieczonego, jako strony oraz na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, zarówno znajdujących się w aktach emerytalnych J. T., jak i tych złożonych bezpośrednio do akt sądowych niniejszej sprawy. Sąd dał w większości wiarę wymienionym wyżej dokumentom, jako że były one jasne, logiczne i zrozumiałe oraz wzajemnie się uzupełniały, tworząc łącznie spójną całość. Sąd nie przyznał jednak waloru wiarygodności dokumentowi w postaci świadectwa pracy z dnia 31 października 1995 r. (k. 9 a.e.), ponieważ świadectwo to wskazywało, jakoby J. T. w okresie od 1 lipca 1980 r. do 31 października 1995 r. w (...) (...) w B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony w charakterze operatora sprzętu średniego. Analiza wskazanego świadectwa pracy w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków oraz pozostałej wiarygodnej dokumentacji wskazuje, że wnioskodawca przez cały sporny okres zajmował stanowisko operatora sprzętu ciężkiego i nie był kierowany do wykonywania innych prac, nie powierzano mu dodatkowych obowiązków, a w szczególności, jako operatora sprzętu średniego. Co istotne pracodawca w pozostałej dokumentacji pracowniczej akcentował, że wnioskodawca wykonywał pracę jako operator sprzętu ciężkiego. Warto w tym miejscu wskazać, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 14 kwietnia 1999 r. (k. 10 a.e.) pracodawca ubezpieczonego – dokonując kwalifikacji prawnej stanowiska pracy odwołującego wskazał stanowisko operatora sprzętu ciężkiego, nie zaś operatora sprzętu średniego. Także zeznania świadków, jak i samego odwołującego wskazywały na to, że wnioskodawca był zatrudniony w charakterze operatora sprzętu ciężkiego. W świetle powyższego, uznać należy, iż wymieniony dokument nie odzwierciedla w pełni zakresu prac, jakie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wnioskodawca. W pozostałym zakresie Sąd dał wiarę dokumentom będącym dowodami w sprawie.

Sąd uznał zeznania przesłuchanych w sprawie świadków za spójne i logiczne. Świadców byli zatrudnieni wspólnie z odwołującym w (...) (...) w B.. Świadek J. A. na stanowisku operatora koparki w latach 1977 – 1995, natomiast świadek A. T. na stanowisku mechanika sprzętu ciężkiego w latach 1976 – 2000. Świadców mają zatem niezbędne wiadomości w zakresie warunków zatrudnienia wnioskodawcy oraz charakteru czynności wykonywanych w spornym okresie. Sąd uznał zeznania powyższych świadków za spójne i logiczne. Ponadto, okoliczności z nich wynikające zostały potwierdzone zeznaniami wnioskodawcy oraz pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym. Należy zauważyć, iż świadkowie ci mieli możliwość poczynienia bezpośrednich i trafnych spostrzeżeń, co do charakteru zatrudnienia skarżącego, ich stałego i powtarzalnego charakteru. Sąd nie znalazł przy tym żadnych podstaw, by kwestionować ich wiarygodność. Wymienieni świadkowie zgodnie zeznali, że wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, jako operator koparki i koparko - ładowarki. Z racji swoich obowiązków pracowniczych znali specyfikę czynności i sposób pracy wnioskodawcy na zajmowanym przez niego stanowisku. Stałość i powtarzalność tych zdarzeń spowodowały, iż okoliczności zostały zapamiętane i na tyle dobrze utkwiły w ich pamięci, iż obecnie pomimo upływu czasu byli w stanie rzetelnie je wykazać. Świadców są nadto osobami obcymi dla wnioskodawcy, niezainteresowanymi wynikiem postępowania, nie mieli żadnego powodu, aby składać zeznania w sposób niezgodny z rzeczywistym obrazem.

Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy J. T., jako korelujące z zeznaniami świadków oraz zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów, w tym zwłaszcza z treścią dokumentów znajdujących się w jego aktach osobowych.

Odwołanie wnioskodawcy J. T. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2015, poz. 748 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15 – letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował przedłożone przez wnioskodawcę na tę okoliczność świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, albowiem istnieją rozbieżności pomiędzy zajmowanym stanowiskiem pracy wskazanym w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 14 kwietnia 1999 r., tj. „operator sprzętu ciężkiego”, a stanowiskiem pracy wskazanym w świadectwie pracy z dnia 31 października 1995 r., tj. „operator sprzętu średniego”. Ponadto w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie powołano się na przepisy resortowe oraz nie podano okresu, w jakim były wykonywane prace w szczególnych warunkach. Wskazać jednak należy, iż wydanie świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, zawierających braki formalne lub brak takiego świadectwa nie ma decydującego znaczenia przy ocenie charakteru pracy. Nie stanowi ono dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 r., III UK 31/04 OSNP 2005/1/13).

Należy zauważyć, iż w przeciwieństwie do postępowania przed organem rentowym, Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia faktów przed organami rentowymi. Zasadniczym celem postępowania przed Sądem jest, bowiem rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności

spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Wskazane okoliczności oznaczają, że brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie może niweczyć prawa wnioskodawcy do ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Podnoszone, zatem przez organ rentowy rozbieżności pomiędzy zajmowanym stanowiskiem pracy wskazanym w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach a stanowiskiem pracy wskazanym w świadectwie pracy nie przesądzają jeszcze, że ubezpieczony takiej pracy nie wykonywał.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, iż J. T. będąc zatrudnionym w (...) (...) w B. w okresie od 1 lipca 1980 r. do 31 października 1995 r., (tj. 15 lat i 4 miesiące) w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę operatora koparki i koparko - ładowarki. Wykonywane przez niego prace należą do prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i są wymienione w wykazie A dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak również w wykazie A, Dziale V poz. 3 pkt 1 zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty - maszynista koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 25 lat, 8 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a 22 listopada 2014 r. ukończył wymagany wiek 60 lat. Po uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze przekraczającym ustawowe 15 lat spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia. Wobec powyższego Sąd, uznając odwołanie za uzasadnione, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2015 roku. Określając początek nabycia prawa do emerytury Sąd miał na uwadze treść art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie, z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Ponieważ wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 20 lutego 2015 r., Sąd za datę początkową dla uprawnienia przyjął pierwszy dzień miesiąca złożenia wniosku.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.